

BASIN DUYURUSU

MERKEZ BANKASI, 1997-1999 DÖNEMİ SEKTÖR BİLANÇOLARI ÇALIŞMASI SONUÇLARINI AÇIKLIYOR...

**7,604 firmanın mali tablolarından yararlanılarak hazırlanan,
Sektör Bilançoları Çalışması ve Değerlendirme Raporu,
Merkez Bankası İnternet Sayfası'nın Süreli Yayınlar bölümünde
ilgililerin kullanımına sunulmuştur.**

(<http://www.tcmb.gov.tr>)

◆ Gerek ekonominin genel gidişi, gerekse sektörel gelişmeler hakkında ekonomik karar birimlerine sistemli ve düzenli bilgi akışının sağlanması gerektiğine inanan Merkez Bankası, bu amaçla bünyesinde oluşturduğu Bilanço Merkezi'ndeki çalışmalarını 1990 yılından bu yana sürdürmektedir.

◆ Bilanço Merkezi'nde, her yıl reel ve finansal aracılık sektörlerinde faaliyet gösteren firmaların son üç yıla ait mali tabloları NACE Rev.1 sektör klasifikasyonuna göre sektörler bazında birleştirilerek analiz edilmekte ve çalışma sonuçları "Sektör Bilançoları" yayınlarında ilgililerin kullanımına sunulmaktadır.

◆ Son üç yıllık mali tablolarını Bilanço Merkezi'ne göndermiş olan firmalardan talep edenler için ise, performanslarını sektör geneli ile karşılaştırmalarına olanak sağlayan "Firma Kişisel Dosyası" ayrıca hazırlanarak firma yetkililerine ulaştırılmaktadır.

◆ **Bu yıl, 7,604 firmanın 14 ana ve 33 alt sektör bazında birleştirilmiş mali tabloları iki ciltlik “Sektör Bilançoları” kitaplarında yer alırken, “Standart Oranlar (Kartiller)” yayınında 14 ana ve 163 alt sektör için hesaplanan oran ve kartiller yer almıştır. 1997-1999 dönemine ilişkin genel değerlendirme sonuçları da ayrı bir kitap olarak hazırlanmıştır.**

7,604 firmanın 1997-1999 verilerinden yararlanılarak yapılan analiz sonuçlarına göre;

◆ **1998 yılında, finansal fonların sınırlı ve reel faizlerin yüksek olması nedeniyle, reel sektörde faaliyet gösteren özel firmalar, iç talepte başlayan daralma karşısında vadeli satışlara yönelerek net satışlarını artırmak yerine, likit kalmayı tercih etmişlerdir.**

◆ **1999 yılında, iç talepteki daralma devam ederken, dış piyasalarda da durgunluk yaşanmasına rağmen, yeni sermaye girişleri ile finansal piyasalardaki baskının azalmasıyla, reel sektörde faaliyet gösteren özel firmalar, vadeli satışları yoluyla net satışlarını artırarak mamul ve ticari mal stoklarını azaltmışlardır.**

◆ **Finansal piyasalardaki fonların azalması ve faizlerin yükselmesi karşısında reel sektörde faaliyet gösteren firmaların fonlarını farklı yatırım alanlarında değerlendirmeleri ve bankacılık sektörü dışında farklı kaynak arayışlarına girmeleri nedeniyle finansal aracılık sektöründeki firmaların net satışları inceleme döneminde sabit fiyatlarla artmaya devam etmiştir.**

◆ **İthalat fiyatlarının inceleme dönemi içinde azalan bir seyir izlemesi, ücretler ve petrol fiyatlarındaki artışların maliyetler üzerindeki baskısını hafifletmişse de, özel firmalarda satışların maliyetinin net**

satışlar içindeki payı, satılan hizmet maliyetindeki artışa bağlı olarak yıllar itibariyle yükselmiştir.

◆ *Özel firmalarda, yıllar itibariyle azalan brüt kâr marjına paralel olarak vergi öncesi kâr marjı da gerilemiş, hesap dönemini kârla kapatan firma sayısı giderek azalmıştır.*

◆ ***Reel sektörde faaliyet gösteren özel firmalarda, devir hızlarının inceleme döneminde yavaşlaması ile finansman baskısı artmış, öz kaynak ve aktif kârlılığı düşmüş, faiz yükümlülüklerini karşılama gücü azalmıştır.***

◆ *Kamu kuruluşlarının net satışları, sabit fiyatlarla 1998 yılında artarken, 1999 yılında azalmıştır.*

◆ ***1 Temmuz 1998 tarihinde alınan Bakanlar Kurulu Kararı ile kamu kuruluşlarının bir bölümünde stok ve satış stratejilerini müstakil olarak oluşturma olanağı sağlanması, bu kuruluşların gelir ve finansman yapılarında iyileşme sağlamış, ancak, bu iyileşme 1999 yılında sürdürülememiştir.***

◆ *Özel firmalara benzer bir eğilimle, stoklarının dönen varlıkları içindeki payını yıllar itibariyle azaltan kamu kuruluşları, bu şekilde oluşan nakitlerini gelir getirici nakit varlıklar yerine, bağlı ortaklık ve iştiraklerin de yer aldığı diğer alacakların finansmanına yönlendirmişlerdir.*

◆ ***1998 yılında, kamu kuruluşlarında varlıkların öz kaynakla finansman oranı, zararların azalması ve dönem kârlarının yüksek oranlı artışı sonucunda yüzde 50'ye yaklaşmışsa da, 1999 yılında***

kârların gerilemesi oto finansman açığını artırarak, yabancı kaynak payının tekrar yükselmesine neden olmuştur.

Sektörler itibariyle yapılan inceleme sonuçlarına göre;

◆ *İmalat sanayiinde, özel firmalar ile kamu kuruluşlarının net satışları, ekonominin daralmaya başladığı 1998 yılı ile bu daralmanın derinleşerek devam ettiği 1999 yılında sabit fiyatlarla azalmıştır.*

◆ *İmalat sanayiinde, özel firmaların net satışları içinde, satışların maliyeti ile faaliyet ve finansman giderlerinin paylarının yıllar itibariyle artması nedeniyle, vergi öncesi kâr marjı gerilemiştir. Kamu kuruluşlarının vergi öncesi kâr marjı ise, yıllar itibariyle artarken, bu artış 1998 yılında daha yüksek gerçekleşmiştir.*

◆ *Yatırımların bir göstergesi olan brüt maddi duran varlıklar, imalat sanayiinde, özel firmalarda 1999 yılında önemli oranda yavaşlamakla birlikte, her iki yılda da sabit fiyatlarla artarken, kamu kuruluşlarında üç yıllık inceleme dönemi itibariyle azalış göstermiştir.*

◆ *1999 yılında, imalat sanayiinde özel firmalar ile kamu kuruluşlarında, varlıkların öz kaynakla finansman oranı düşerken, yabancı kaynaklar içinde uzun vadeli borçların payı artmıştır.*

İmalat Sanayii'nin alt sektörlerinde;

◆ *Ağaç ve ağaç ürünleri sanayii, kağıt sanayii, gıda sanayii, makina sanayii ile mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalat*

sanayiinde faaliyet gösteren özel firmalar ekonomide daralmanın yaşandığı 1999 yılında net satışlarını sabit fiyatlarla artırabilmişlerdir.

◆ 1999 yılında sadece petrol ürünleri sanayiindeki özel firmaların vergi öncesi kârı sabit fiyatlarla artarken, tekstil ve deri sanayiilerinde faaliyet gösteren özel firmalar zarar etmişlerdir.

İmalat Sanayii Dışındaki Sektörlerde;

◆ 1999 yılında, madencilik ve taşocakçılığı ile taşımacılık, depolama ve haberleşme sektörleri dışında kalan tüm sektörlerde toplam varlıklar sabit fiyatlarla artış göstermiştir.

◆ 1999 yılında turizm sektöründe faaliyet gösteren firmaların net satışları sabit fiyatlarla azalırken, diğer sektörlerde net satışlar sabit fiyatlarla artış göstermiştir.

◆ 1999 yılında sadece finansal aracılık sektörü, sağlık sektörü ve diğer toplumsal, sosyal ve kişisel hizmetler sektörlerinde yer alan firmaların vergi öncesi kârı sabit fiyatlarla artarken, madencilik ve taşocakçılığı, turizm ve eğitim sektörlerinde faaliyet gösteren firmalar zarar etmişlerdir.

◆ 1999 yılında İmalat Sanayii'nde faaliyet kâr marjı en yüksek sektörler, sırasıyla:

- 1- Makina ve Teçhizat Sanayii
- 2- Kimya Sanayii
- 3- Elektrikli ve Optik Aletler Sanayii

olurken, öz kaynak kârlılığı en yüksek sektörler, sırasıyla:

- 1- *Petrol Ürünleri Sanayii*
- 2- *Makina ve Teçhizat Sanayii*
- 3- *Mobilya Sanayii ve Başka Yerde Sınıflandırılmamış Diğer İmalat Sanayii*

olmuştur.

◆ 1999 yılında İmalat Sanayii Dışındaki Sektörlerde ise faaliyet kâr marjı en yüksek sektörler, sırasıyla:

- 1- *Finansal Kiralama (Leasing)*
- 2- *Emlak Komisyonculuğu, Kiralama ve İşletme Hizmetleri-Holdingler*
- 3- *Eğitim*

olurken, öz kaynak kârlılığı en yüksek sektörler, sırasıyla:

- 1- *Finansal Aracı Kurumlar*
- 2- *Sigortacılık*
- 3- *Factoring*

olmuştur.

